

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 46, Mayıs 2017, s. 620-633

Yayın Gelif Tarihi / Article Arrival Date

17.03.2017

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

12.05.2017

Bekir GÜZEL

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
bekirguzell@gmail.com

KİŞİSEL VE MESLEKİ DEĞERLER ARASINDAKİ UYUMSUZLUK: BİR ETİK İKİLEMİN ÇÖZÜMÜ¹

Erin B. COMARTIN

A. Antonio GONZÁLEZ-PRENDES

Öz

Sosyal hizmet uygulamalarında kişisel ve mesleki değerler arasındaki çatışma yaygındır. Bu makale, bir sosyal hizmet uzmanının kendi anlatımıyla böyle bir etik ikilemi çözme deneyimine dikkat çekmektedir. Yazar bu çalışmada kişisel düşünce sürecini, kemikleşmiş inançlarıyla yüzleşmesini ve bunların sosyal hizmet uygulamasına dâhil edilmelerini anlatmaktadır.

Anahtar kelimeler: Etik ikilem, sosyal hizmet değerleri, kişilik onuru ve haysiyeti, feminizm, ikilem çözümü.

¹ Çevirisini sunduğumuz “Dissonance Between Personal and Professional Values: Resolution of an Ethical Dilemma” başlıklı bu makale *Journal of Social Work Values and Ethics* (Volume 8, Number 2, 2011) adlı dergide yer almaktadır.

1. Giriş

Sosyal hizmet uzmanlarının uygulamaları sırasında karşılaştıkları durumlar onları çoğu zaman kişisel değerleri ile mesleki değerleri arasında bir çatışmaya sevk etmektedir. Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği (NASW, 1999) sosyal hizmet uzmanlarına yol göstermesi için altı temel değer ve etik ilkeler tanımlaması yapmıştır. Bu temel değerler ve etik ilkeler şöyledir:

- Hizmet: Sosyal hizmet uzmanlarının birinci amacı yardıma ihtiyacı olan insanlara yardım etmek ve sosyal problemleri ele almaktır.
- Sosyal adalet: Sosyal hizmet uzmanları sosyal adaletsizlikle mücadele ederler.
- Kişilik onuru ve haysiyeti: Sosyal hizmet uzmanları kişinin doğuştan gelen onuruna ve haysiyetine saygı duymalıdır.
- İnsan ilişkilerinin önemi: Sosyal hizmet uzmanları insan ilişkilerinin önemini farkında olmalıdırlar.
- Dürüstlük: Sosyal hizmet uzmanları güven verici bir şekilde hareket etmelidirler.
- Beceri: Sosyal hizmet uzmanları yetkinlik alanları içinde uygulama yapmalı, mesleki yeterliliklerini arttırmalı ve geliştirmelidirler.

Bu değerler ve ilkeler sosyal hizmet uzmanını, müracaatçının gizlilik ve kendi kaderini kendisi belirleme hakkını koruyucu bir tarzda uygulama yapmaya, ona onurlu ve saygılı bir şekilde muamele etmeye zorlamaktadır. Bu ilkeler etik saygıya layık görülen müracaatçı tipleri ve müracaatçı davranışları arasında bir ayırım yapmamaktadır. Mesleğin etik standartlarını uygulayan ve yaşayan sosyal hizmet uzmanı, bu ilkeleri uygulama yaptığı tüm müracaatçıları ile kullanmak zorundadır. Bu işlem uzmanların kişisel ve mesleki değerleri arasında uyum olduğu zaman kolaylaşmaktadır. Cormier, Nurius ve Osborn (2009) “uzmanların kişisel değerleri ile mesleki davranış standartlarının uyumlu olduğu zamanlarda, uzmanların müracaatçılarla ve diğer profesyonellerle samimi ve güvenilir bir şekilde iletişim kurabilmelerinin daha olası olduğunu” ileri sürmektedirler (s. 32). Peki, sosyal hizmet uzmanı böyle mesleki ve kişisel değerlerin çatıştığı bir durumla karşılaştığı zaman ne olur? Bir uzman ideal olarak, mesleki ve kişisel değerler arasında yüksek düzeyde bir uyum olmasını tercih edebilir. Ancak gerçekte olan, çoğu kez bizim yaşam tecrübelerimiz aracılığıyla şekillenen deneyimlerimizi, değerlerimizi, inançlarımızı ve önyargılarımızı ortaya çıkarmamızdır. Bizler sosyal hizmet değerlerimizle zaman zaman uyumsuzluk oluşturabilecek kişisel değerlerimize ve hayat tecrübelerimize aşırı derecede bir önem atfetmekteyiz.

Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği'nin etik kodu (NASW, 1999) sosyal hizmet uzmanlarına müracaatçıların saygınlığına ve onuruna saygı gösterme, her bir insana yardımsever ve saygılı bir şekilde davranma konusunda rehberlik etmektedir. Uygulamaya konulurken bu etik kod, sosyal hizmet uzmanları için müracaatçıların gerçek saygınlığına ve onuruna saygı duyma ve müracaatçıların birey olma durumlarına kayıtsız şartsız kabul gösterme zorunluluğu anlamına gelmektedir. Böylece, sosyal hizmet uzmanları müracaatçıyı küçük düşürücü veya kişiliksizleştirici hakaretlerle ortaya konabilecek yargılayıcı davranışlardan kaçınmaktadırlar. Ancak, uygulama sırasında bazen tutumları ve davranışları bizim kişisel değerlerimize ters düşen müracaatçılarla karşılaştığımız zamanlar da olmaktadır. Bu gibi durumlarda sosyal hizmet uzmanı olarak bizler, kişisel eylemlerin yanlışlığı ve kişinin onuru arasındaki farkı ayırt etmemize yardımcı olacak hangi eylemleri harekete geçirmeliyiz? Bizler davranışı tamamen iğrenç olan veya en iyimser görüşle bile kabul edilemez olan, bir kişi hakkında yargıda bulunmaktan

nasil kaçınabiliriz? Eğer bizlerin esas amacı tüm müracaatçıların gerçek saygınlığına ve onuruna saygı göstermekse, o zaman bireyin bir davranışı hakkında nasıl olur da bireyin bir bütün olan değerlerini göz önüne almadan “iyi” ya da “kötü” şeklinde yargılarda bulunabiliriz? Zastrow ve Kirst-Ashman’ın (2007) belirttiği gibi, sosyal hizmet uzmanları kariyerleri boyunca mesleki gelişimlerinin farklı düzeylerinde etik ilkelerinin çatışmalarına kusursuz çözümler bulamadıkları durumlarla karşılaşabileceklerdir. Bu gibi durumlarda bizler çatışma süresince mesleğimiz etik ilkeleri ve değerleri ile uyumlu bir tarzda çalışmayı öğrenmeliyiz. Gerçekten de Doyle, Miller ve Mirza’nın (2009) da belirttiği gibi, etik bir kod etik karar verme için asla kişisel davranışları önermez.

Bu makalenin amacı bir sosyal hizmet uzmanını etik bir ikilemle yüzleşmeye zorlayan eleştirel düşünme, kişisel araştırma, derin düşünce, kendine keşfetme ve denetim yoluyla bir çözüm sürecini harekete geçiren sosyal hizmet değerleri ile kişisel feminist değerler arasındaki bir uyumsuzluk durumunu anlatmaktır. Etkili karar verme modelleri, sosyal hizmet uzmanlarına etik ikilemlerin çözümüne yardım için bir çerçeve çizmesine rağmen (Cormier ve diğerleri, 2009; Mattison, 2000), literatürde bir yetersizlik vardır. Bu durum belki de sosyal hizmet uzmanının karar verme metodunu etkileyen kişisel yöntemlere ve faktörlere hitap eden bu konunun karmaşık doğasından kaynaklanmaktadır (Doyle ve diğerleri, 2009). Bu nedenle, bu makalede kişisel ve mesleki değerler arasındaki bir çatışmaya ve o çatışmanın çözümüne katkı sağlayan bu kapsayıcı faktörlere ışık tutmak için kişisel bir hikâyeden yararlanılmıştır. Bu çalışmanın çıktıları, aksi takdirde gün ışığına çıkmamış olabilecek, yargılayıcı tutumlara ve önyargılara yönelik farkındalığın artmasını sağlamıştır. Bu eylem planı sosyal hizmet uzmanının kişisel ve mesleki olarak ilerlemesine, gelişmesine ve daha etkili bir uzman olmasına olanak sağlaması açısından önemlidir.

2. Feminist Teori

Makale boyunca da görüleceği üzere, bu yolculuk yazarın aile içi şiddet ve cinsel istismar mağdurlarıyla yaptığı uygulamayla geliştirilmiş ve feminizmle desteklenmiş kişisel bir hikâye ile başlamaktadır. Feminist değerler temelde hem kendi kişiliğimizle hem de dünya görüşlerimizle şekillenmiştir. Dolayısıyla burada genel anlamda desteklenen bu bakış açısıyla ve özellikle aile içi ve cinsel şiddetle ilgili bir tartışmaya ihtiyaç vardır. Toplumsal düzeyde feminist teorinin temelinde, çok çeşitli erkeklerin kadınları erkeklerden daha aşağı bir yere konumlandığı ileri sürülmektedir. Kadınlar fiziksel, zihinsel, duygusal ve cinsel olarak erkek akranlarına göre daha az yetkin görülmektedirler (Crawley, Foley & Shehan, 2008; Ruth, 1998). Feminist teorinin içinde çok sayıda bakış açısı olmasına rağmen (Saulnier, 1996), yukarıda yer alan temel dayanak noktası her türden düşüncelere ve davranışlara rehberlik etmektedir. Bu düşünce yapısından hareketle, makalenin bundan sonraki bölümünde, erkeklerin kadınlardan daha yetenekli olduğu düşüncesini sorgulayan ve bununla mücadele eden ve böylece cinsiyet eşitliğine değer veren feminist bir kişi yer almaktadır.

Aile içi şiddet ve cinsel saldırı konusunda, feminist teoriden yola çıkılarak çalışma alanları ve çalışma modelleri uygulanmaktadır (McPhail, Busch, Kulkarni & Rice, 2007). Bu konuda feminist teori kadını kontrol etmek ve kadın ile erkek arasında oluşan güç farklılığını kalıcı hale getirmek için uygulanan fiziksel ve cinsel şiddet taktiklerini ortaya koymaktadır. Brownmiller’in (1975) da iddia ettiği üzere bu taktığın bir tanesi tecavüzdür. Dahası, Dworkin (1989) şiddet karşısında kadının yaşadığı korkunun -erkeğe hareket özgürlüğü sağlayan- temel özgürlük hakkından daha önemli olduğunu belirtmektedir. Dworkin konuyu tartışmaya “biz hareket özgürlüğünün herhangi bir özgürlüğün ön koşulu olduğunun farkına varmalıyız. Hareket özgür-

lülü ifade özgürlüğünden de önce gelmektedir; çünkü hareket özgürlüğü olmadan ifade özgürlüğü gerçek anlamda var olamaz.” diyerek devam etmektedir (Dworkin, 1989, s. 16). Sonuç olarak tecavüz edilme korkusu kadının özgürlüğünü kısıtlayan bir taktiktir. Bu taktikteki esas adaletsizlik ile yazarın tecavüzden kurtulanlarla yaptığı çalışmalar, kadınlara karşı her türlü kötü cinsel şiddeti uygulayan ve onları zorla alıkoyan kişilerin insanların içinde en az saygı ve en az değeri hak eden kişiler oldukları yönündeki düşüncenin ve bu suçu işleyenlere yönelen yoğun öfke fikrinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu fikir, yazarın yüzleşmek zorunda kaldığı etik ikilemin merkezinde yer almaktadır.

3. İkilemin Deneyimlenmesi

Sosyal hizmet mastır eğitimim sırasındaki ilk stajım, kusursuz bir iş için tüm özelliklere sahipmiş gibi görünüyordu. Bir işte aradığım tüm özelliklere sahipti: insan haklarına odaklanmanın yanı sıra program geliştirme, politika ve toplum örgütlenmesi hakkında bilgi edinme için de uygun bir ortam vardı. Bu işte çalıştığım ilk proje sırasında öğrendiklerimi uygulama aşamasında, kolaylıkla ve kendimi yeterli hissederek hareket ettim. Ancak sıra ikinci projem hakkında karar vermeye geldiğinde içimdeki heyecan yerini, gerçeklikten kaynaklanan kişisel ve mesleki değerlerim arasında ciddi bir çatışmayla yüzleştiğim duygu karmaşasına bıraktı.

Bu çatışma, ders içeriğini uygulama alanı ile birleştirmek için yetkilendirilmiş staj danışmanım ile politika ve toplum örgütlenmesiyle ilgili projedeki görevimi denetleyecek olan idari müdürle yaptığım toplantı sırasında ortaya çıktı. Toplantıdaki konuşma, benim önceki iş tecrübelerim ve yeni iş sürecince elde etmek istediklerim hakkındaki bir tartışmayla başladı. Ben, onlara uygulama sürecince politik beceriler elde edebileceğim kadın konularıyla ilgili olan bir projeye görevlendirilmem konusundaki güçlü isteğimi ifade ettim. İdari müdür “Elbette, ancak şu anda eyalet düzeyinde kadın konularıyla ilgili devam eden bir çalışma yok; fakat anneler üzerine çalışan resmi bir proje var. Buna ne dersin?” diye sordu. Müdürün bu kısa ifadesinden bu proje bana kadın meseleleriyle ilgiliymiş gibi geldi. Öte yandan ben, eğer annelerle birlikte çalışacaksam, bizim kültürümüzde kadınlığın dönüm noktası olan annelik tecrübesinin nasıl olup da kadın meselelerinden biri olmadığına dair de bir merak içindeydim. Müdür bana projeyi, eyalet başkentinde oğulları cinsel suçtan hüküm giymiş bir grup anneyle çalışacaksın şeklinde anlattı. Bu grup, eyalet yönetim politikasında kayıtlı bulunan cinsel suçluların ihtiyacı olan mevzuat değişikliklerinin yapılmasını savunmaktaydı. Birden durumun karmaşıklığını anladım. Ben ilk önce, eyalet politikası karar alma süreçlerine dâhil olma ve kadınlar (ya da anneler) adına çalışma imkânı sağladığı için projeye bir yakınlık hissetmişim; ancak daha sonra cinsel suçtan hüküm giymiş kişilerle çalışmanın benim ruhumun derinliklerinde yer edinmiş olan değerlerim ve inançlarım arasında bir çatışmaya yol açabileceğinin farkına vardım. İlk başlarda benim için çok açık olmasa da, sonunda bu görevi üstlenmemdeki tereddüdümün kişisel feminist değerlerim ile sosyal hizmet değerleri arasındaki uyumsuzluktan kaynakladığının farkına vardım. Bir taraftan kadının eşitlik ve baskı altına alınma korkusundan uzak yaşama hakkına sonuna kadar inanırken; diğer taraftan sosyal hizmet mesleğinin tüm insanların saygınlığına ve onuruna saygı duyma değerine bağlı kalmalıyım. Bu değer, ihtiyaç sahibi insanlara hizmet götürürken bunu kendi kişisel çıkarlarımızın üzerinde tutarak onlara ihtiyaç duydukları hizmetleri alma hakkı sağlamayı da kapsamaktadır (NASW, 1999). Fakat bu durumda ben, kadınlar üzerine üst düzeyde korku ve baskı uygulayan ve cinsel suçtan hüküm giymiş suçlular olarak değerlendirdiğim kişiler adına onların savunuculuğunu üstlenmiş oluyordum. Ancak o zaman bu değer çatışmasının beni önce kişisel inançlarımla yüzleşmeye zorlayacağını; sonra

keşfe, gelişime, öz farkındalığa ve en nihayetinde ikilemin çözümüne götüreceğini bilmiyordum.

Banks'e göre (2001; 2006), sosyal hizmet uygulamasında etik ikilemler sosyal hizmet uzmanının, ahlaki ilkeler açısından bir çelişki teşkil edebilecek iki kötü seçenek arasından bir seçim yapmak zorunda kaldığı ve hangi seçeneğin doğru olabileceğinin kesin olmadığı zamanda ortaya çıkar (s. 11). Banks'e göre, etik bir ikilemin tanımlayıcı özelliği; onun hiçbir çözümünün olmayabileceğidir. Ancak bu görüş, Banks'in "etik sorun" ile ilgili diğer bir görüşü olan, sosyal hizmet uzmanının zor bir karar verme aşamasıyla yüzleşmesine rağmen verilecek karar hakkında kesin bir kanısı varmış gibi görünmesiyle de çelişir.

Banks (2001) sosyal hizmet uygulamasında etik ikilemlerin genel olarak üç ana konu üzerinde döndüğünü belirtmektedir: (1) bireysel haklar ve refah, (2) kamu refahı ile (3) eşitsizlik ve yapısal baskı. Bu üç ana konunun içinde eşitsizlik ve yapısal baskı en nihayetinde benim yüzleşmek zorunda kaldığım duruma vurgu yapmaktadır. Ancak diğer iki kilit sosyal hizmet değeri ve ilkesi de açık bir şekilde zihnimde yankılanmaktadır; (1) sosyal hizmet uzmanına yardıma muhtaç kişilere yardım etme ve sosyal değerleri kişisel değerlerin üzerinde tutma konusunda yol gösteren hizmet etme erdemi, (2) her insanın doğuştan sahip olduğu saygınlık ve değer ilkelerine saygı duyma erdemi (NASW, 1999). Ben seçenekler üzerinde düşünürken bu görevin aynı zamanda sosyal adalet unsurlarını ve baskı altına alınmış bireyler ile gruplar adına toplumsal değişimi de içinde barındırdığının giderek farkına vardım. Banks (2001) ek olarak, bu konunun sosyal hizmet uzmanının yukarıdaki gibi baskı altına alınmış kişileri destekleyen politika değişimi için mücadele etme sorumluluğunun bir parçası olduğunu ileri sürmektedir.

Banks'in "etik ikilem" tanımından hareketle kendimi iki hoş olmadığını düşündüğüm seçenekle yüzleşirken buldum. Birinci seçenek cinsel suçtan hüküm giymiş kişilerle çalışma görevini kabul etmeyi gerektiriyordu ki bu, kadınlar için eşitlik ilkesinden hareketle korkudan ve baskıdan uzak yaşama hakkını desteklediğim feminist ilkelerime ihanet etmekte. İkinci seçenek ise bu tür insanlarla çalışmayı kabul etmemekti. Fakat bu tarz bir reddedişi benimseyerek de sosyal hizmetin, kişilerin doğuştan sahip oldukları değer ve onuruna saygı duyan hizmet değerlerine ve sosyal adaletsizliğe ve baskıya karşı çıkma değerine ihanet etmiş olacağıma inanıyordum.

Etik kod, bireysel sorumluluk ve etik bir davranış için beklentiler etrafında rehberlik sağlayabilecek olmasına rağmen, etik çelişkilerin ve ikilemlerin çözümü için net adımlar atmaya sağlayamaz. Bazı etik karar verme modelleri etik ikilemlerle yüzleşmek zorunda kalan sosyal hizmet uygulayıcılarına yardım etmek için formüle edilmiştir (bkz. Cormier, Nurius & Osborn, 2009; Mattison, 2000). Bu olgunun üzerinde çalışılırken bu modellerin özellikle yararlı olabilecek esas unsurlarının özeti şöyledir: (1) eldeki konuyu açık bir şekilde tanımlamak için geri planda bulunan bilgileri ve detayları bir araya getirmek, (2) vakayı ilgilendiren etik ilkeleri hesaba katmak ve bunları kendi kişisel değerlerinden ve diğer mesleki standartlardan ayrı tutmak, (3) süreç boyunca tecrübe ettiğim çelişkileri ve gerginlikleri hem içerde hem de dışarıda gözden geçirmek, (4) muhtemel seçenekleri tanımlamak, sonuçlar üzerine düşünmek ve bu gibi sonuçları öngörmek, (5) tercih edilen eylem seçeneğini seçmek ve uygulamak, (6) ve son olarak da çözüm yolunun olası çıkarımlarını ve sonucunu değerlendirmek.

Etik karar verme süreci genellikle gerilimle, çatışmayla ve biraz da soyutlamayla dolu olduğundan, özellikle kariyerinin başlangıç aşamasında olan sosyal hizmet uzmanlarına yukarıda belirtilen süreçler üzerine detaylı inceleme yaparken ihtiyaç duyacakları danışmanlık ve sü-

pervizyon istemeleri önerilmektedir. Benim karşılaştığım bu durumda süpervizyon özellikle iki açıdan yararlıydı. İlk olarak, ilgili etik ilkelerin göz önüne alınması, bu ilkeler üzerine yoğunlaşılması ile kişisel ve mesleki değerler arasındaki ikilemin oluşturduğu gerilimlerin farkına varılması ve çatışmanın nihai çözümü; etik karar verme sürecinin ilerlemesine yardımcı oldu. İkinci olarak da süpervizyon, inceleme için bir fırsat sağladı ve yeniden şekillendirme sürecini başlattı; çünkü kemikleşmiş yargılara ve önyargılara dayanan tavırlar ve bakış açıları benim cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerle çalışma isteksizliğimi pekiştirdi.

4. Çocukluğuma Bir Yolculuk

Bizim kendimizi, diğerlerini ve bütün dünyayı yargılama tarzımızı etkileyen temel inançlarımızı ve ilkelerimizi erken çocukluk dönemi deneyimlerimizden yola çıkarak şekillendirmeye başladığımız ileri sürülmektedir (J. Beck, 1995). Geçmişim üzerine düşündüğüm zaman, çocukluğumun erken latens evresi sırasında kadının ve erkeğin sosyal hayattaki rollerinin ailem içinde belirlenmiş bir ayrımının olduğunun farkına varmaya başladım. Üç büyük erkek kardeşin içinde tek kız olarak, benim henüz çocuk yaşında “erkeklerin yaptıkları şeyleri” yapmama izin verilmeyeceği apaçık ortadaydı. Ailem kadına geleneksel roller yüklemişti; bu roller ailemdeki çoğu kadının aile hayatına bağlılık ile ilgili hedefler belirlemelerine neden oldu. Kadınlardan evlenmeleri ve bir çocuk sahibi olmaları beklenmekteydi ve onların çocuklarını büyütmek için evde kalmaları yönünde açık bir beklenti vardı. Bu beklenti ailemdeki kadınların hareket etme özgürlüğünü sınırladı ve onlara kariyer ve ev dışındaki bireysel hedefleri için küçük bir alan bıraktı. Basmakalıp inanışlardan hareketle oluşan geleneksel rollerin yanı sıra kadınlar cinsiyetler arasında en güçsüz olanlardı ve erkeklerin aileleri için karar verici kişiler olmaları beklenmekteydi. Benim yukarıda vurgulanan zihniyetten aldığım örtülü ve açık mesajlarda, kadınlar aile hayatlarına bağlılıklarının ötesinde başarı sağlama ve başarıya ulaşma kapasitelerinde sınırlıydılar; kadınlar yeteneklerine göre değil cinsiyetlerine göre değerlendirilirler.

Ailemin içinde kadının statüsünün farkına vardığımda, buna karşı büyük bir bastırılmışlık ve öfke duygusu geliştirdim. Bu öfke, ergenlik dönemimde ve gençlik yıllarımda feminist okumaların içine gömüldüğümde yoğunlaştı. Benden önceki tüm kadınlara ve benden sonra ailemde var olacak tüm genç kızlara sağlanan sınırlı seçenekler hakkında güçlü bir eşitsizlik ve adaletsizlik duygusu hissediyordum. Bu adaletsizlik duygusu tarafından kamçılanan ve beni sosyal hizmet mesleğine yönlendiren şey öfkemdi: ben kızların ve kadınların hayat standartlarında değişiklikler yapmak istiyordum. Mueller ve Leiding (1976) kadın hareketleri sırasında öfke ifadesinin yaygın olduğunu ve bunun kadınların güçsüzlük duygusuyla başa çıkmalarına yardım etmede toplum yanlısı değişim için bir motivasyon kaynağı olarak kullanıldığını ifade etmektedirler (ayrıca bkz. Cox ve diğerleri, 2004). Bilinçlendirme grupları kadınların; ekonomik istikrar için erkeklere güvenmelerini; nesneleştirilme ve sadece cinsiyetlerini temel alan toplumsal aşağılanma deneyimlerini; ve kadınları fiziksel ve cinsel güvenliklerinden korku duyar hale getiren cinsiyetler arasında var olan fiziksel farklılıklarını içeren öfke kaynaklarını gün yüzüne çıkardı. Gün geçtikçe, kadınları sistemli bir şekilde adaletsiz uygulamalara maruz bırakan, gelecek yıllardaki kadın istismarlarını ve korkularını kamçılayan ve kadınları güçsüz olma durumuna düşüren bu politikaların ve oluşumların, öfkemin odağında olduğunun farkına varmaya başladım. Benim zihnimde cinsel suçtan hüküm giymiş suçlular bu düşüncenin canlı birer örneği idi.

Aile içi şiddet ve cinsel saldırı mağdurlarının kaldığı iki farklı sığınma evinde edindiğim tecrübeler, öfkemin nedenlerini arttırmaktaydı. Yardım ettiğim kadınlar sürekli olarak kendilerine karşı suç işleyen kişilerin korkusuyla yaşamaktaydılar. Karşılaştığım ağır cinsel taciz hikâyeleri, toplumda erkeklerin kadınlara boyun eğdirmesinin bir yansıması olarak kadınları

istismar eden ve nesneleştiren erkekler konusundaki inançlarımı pekiştirdi. Bu erkekler kadınları duygusal, fiziksel ve cinsel olarak kontrol etmekteydiler. Kadınlara yönelik şiddetten hüküm giymiş suçlulara ve sanıklara ilişkin duyduğum hikâyeler inançlarımı büyük ölçüde etkilemişti. Öfkemi bu erkeklere yöneltmiştim ve suçlamalarımın en uç noktasında cinsel suçtan hüküm giymiş suçlular vardı. Bana göre onlar, tüm bu kontrol taktikleriyle kadınların etrafını kuşatmışlardı. Cinsel suçtan hüküm giymiş suçluları, beni ve pek çok kadını korku altında yaşatmalarından sorumlu tutuyordum. Benim bu gruba karşı duyduğum antipati, sosyal hizmet yüksek lisans eğitimim sırasında yapılan ankette cinsel suçtan hüküm giymiş suçlularla çalışmayı istemediğimi belirtmemle ortaya çıktı. O zaman, aile içi şiddet ve cinsel saldırılardan kurtulan kişilerle olan deneyimlerim sonucu içselleştirdiğim düşüncelere dayanarak, eşit olarak muamele edemeyeceğime inandığım bir grup insanla herhangi bir mesleki iletişime geçmekten uzak durmanın kendi adıma doğru olacağını düşündüm. Yani, ben böyle bir gruba hizmet vermek istemiyordum.

Müdür “Evet, bu projede yer almak istiyor musun?” diye sordu. O zaman, sezgilerim bana bu projeyi reddetmemi söyledi; ancak önerilen görevin benim kariyerimde politik tecrübe edinmem açısından önemli olacağını da biliyordum. Sonunda, üzüntümü ve hayal kırıklığımı bir kenara bıraktım ve projeyi kabul ettim. Ardından söz konusu bu çatışan değerler arasında ortaya çıkan içsel bir çatışma yaşamaya başladım. Glassman (1992) feminist sosyal hizmet uzmanlarının feminist kişiler olarak kişisel değerleri ile sosyal hizmet mesleği değerleri ve etik ilkeleri arasında çatışmalara maruz kaldığını belirtmektedir. Örneğin, sosyal hizmet değerleri, uygulayıcıları müracaatçı dünyasının genel durumunu ve kültürel çevreyi dikkate almaya ve buna saygı duymaya teşvik eder. Ancak bu kültürel bağlam, yani ataerkil sistem adaletsizlik içerdiği zaman, bir feminist uzman müracaatçıyı bu tarz bir sistemin baskıcı doğasını değerlendirmeye ve ona karşı gelmeye cesaretlendirerek bu değere meydan okumaya yöneltebilir. Glassman (1992) feminist ve mesleki değerler arasında ortaya çıkan çatışmaları çözmek için öz yansıtmayı (self-reflexion) ve diyalogu savunmaktadır. Ben ise, bir yandan kadınların cinsel saldırıya ve istismara maruz kalma korkusundan uzak yaşama hakkını destekleyen feminist değere güçlü bir şekilde inanıyordum; diğer yandan da ihtiyacı olan kişilere yardım eden ve diğer kişilere kendi çıkarının üstünde hizmet sunan, bunun yanı sıra her insanın doğuştan sahip olduğu saygınlık ve değerini destekleyen sosyal hizmet değerlerine bir bağlılık hissediyordum. Daha sonra, genellikle etik ikilemlerde olduğu gibi, bu çatışmanın daha karmaşık bir durumun sadece bir kısmını kapsadığının farkına vardım.

Bu proje hakkındaki ilk toplantıda, gruptaki kadınlar oğullarının hüküm giymelerine yol açan olayları, onların davalarını ve cinsel suçtan hüküm giymiş suçlular olarak yaşadıklarını içeren hikâyelerini paylaştılar. Bu genç adamlar affedilebilir olmamakla birlikte, ergenlik öncesi yaptıkları hataları içeren suçlarına göre mahkûmiyetlerini izleyen 25 yıl ya da ömür boyu hapis cezası ile yargılanacaklardı. Bu anneler işlenen suç için cezanın çok şiddetli olduğunu düşünüyorlardı. Ben kadınların ifade ettiği adaletsizlik üzerinde derinlemesine düşündüğümde, geçmişte olduğu gibi benzer bir öfke hissettim; ancak bu sefer öfkem söz konusu ailelerin anlattıkları adaletsizlik hikâyelerinden kaynaklanıyordu. Beni en çok etkileyen şey; bu genç suçluların yüzleştikleri damgalayıcı deneyimlerinin çokluğu oldu. Onların pek çoğu “canavar” veya “yırtıcı hayvan” gibi isimlerle anılmaktaydılar; dahası onlar, akranlarının bazıları ve toplum tarafından dışlanmışlardı. Kadınlar bu hikâyeleri anlattıkları zaman ben de bir zamanlar, bu insanlık dışı kelimelerin, bu gençlerin ve ailelerinin şimdi olduğu gibi acı çekmelerine neden olabileceğinin

tam olarak farkına varamadan, bu kişileri zihnimde suç işleyenler ve sanıklar olarak etiketlediğimi düşündüm.

Benim cinsel suçtan hüküm giymiş suçluları kişiliksizleştirmek için kullanmaya alıştığım tanımlayıcı ifadelerin, ailemin içinde ve toplumun genelinde kadının nasıl algılandığı görüşüyle yerleşmiş olan, çocukluluğumda hissettiğim öfkeden kaynaklandığı ortaya çıktı. Fitzgibbons (1986) tarafından tanımlanan öfke, “bir haksızlık veya kötülük algısı tarafından harekete geçirilen güçlü bir hoşnutsuzluk ve düşmanlık duygusudur” (s. 629), ve bir bireyin ihtiyaçları karşılanmadığı zaman genel bir insan tepkisidir. Ailem benim hayatımı şekillendirmek için belirlediğim hedeflere sınırlamalar getirdiğinde onların, sahip olduğum eşit bir şekilde davranılma hakkımı yok saydıklarına inanıyordum. A. Beck (1999) bir kişinin öfke hissettiği zaman, onun yanlışlık yapan birisini suçlamak için kavramsal bir ikilem oluşturduğunu ifade ederek; öfke üzerine olan tartışmaları ileri bir noktaya taşımaktadır. Yaşadığım öfkeden sonraki iç gözlemlerimde, cinsel suçtan hüküm giymiş suçluların, tıpkı ‘bir düşman’ gibi kadınlara karşı en üst düzeyde suç işleyen kişiler olduklarının farkına vardım. Bilinçli olsun ya da olmasın damgalayıcı ve küçük düşürücü nitelendirmeleri kullanarak o kişileri aşağılayıcı ifadelerle tanımladım ve suçladım. Böyle bir etiket bu kişilerin üzerine yerleşince, bu kişileri doğuştan kötü olarak algılamaya ve onları sadece suç eylemlerinden hareketle yargılamaya başladım (Meier & Robinson, 2004). Geriye dönüp baktığımda, onları her türlü insanlık değerinden ve saygınlığından yoksun bıraktığımı farkına vardım. A. Beck (1999) “onur kırıcı sıfatlar ne kadar aşırı olursa o kadar çok insan grup dışında kalır ve onlara karşı sonuçlarını umursamadan saldırmak kolaylaşır” fikrini ileri sürer (s. 154). Cinsel suçtan hüküm giymiş kişileri bilinçli olarak etiketledim ve onları insanoğlunun ‘istenmeyenleri’ kategorisine yerleştirdim. Böylece onlar benim düşmanlığımın hedefi haline geldiler.

Şimdi, kadınlara yönelik cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin adına onları savunma göreviyle karşı karşıya kaldığımda, öfkemi ve düşmanlığımı yenmem ve bu kişilerin genel kişiliklerini şekillendirdiğim küçük düşürücü bakış açılarımla yüzleşmem gerekecek. Ayrıca bu kişilere yönelik daha dengeli ve gerçekçi bir bakış açısı oluşturmak için çalışmaya ihtiyacım olacağına da farkına vardım. Saha çalışmamda kendimi cinsel suçtan hüküm giymiş kişilere yönelik arkaik inanışlarımla yüzleşirken buldum. Onların davranışlarını veya suçlarını tasvip etmememe ve kurbanlarına yönelik güçlü bir empati duygusu taşımama rağmen; her bir bireyin insanlık değerini takdir etmeye ve bazı vakalarda bireylerin kendi mağduriyet hikayelerini anlamaya imkan sağlayabilecek daha geniş bir çerçeve benimsemeye çalıştım. Aile içi şiddet ve cinsel saldırı mağdurlarının barındıkları sığınma evlerinde edindiğim tecrübeler bana, bu konu üzerinde kadın olma tecrübelerim ve yaşadığım korkularla özdeşleşen bir bakış açısı kazandırdı. Bu alandaki tecrübem bana sosyal adaletsizliği ortadan kaldırma tutkuyla saldırganların tarafını da gösterdi ve cinsel suçlulara yönelik sahip olduğum aşağılayıcı ve dar düşüncelerimi kapsamlı bir şekilde değerlendirerek yeniden şekillendirmem için fırsat sağladı. İşte tam bu anda, insan onurunu ve saygınlığını destekleyen sosyal hizmet değeriyle kişisel inançlarım arasındaki çatışma tarafından fitili ateşlenen etik ikilemle yüzleşiyordum. Ayrıca feminist bir sosyal hizmet uzmanının cinsel suçlular adına avukatlık yapıp yapamayacağı sorusuna da cevap bulmaya çalışıyordum.

Benim feminist ve sosyal hizmet değerlerim arasındaki çatışma, kadının ya da erkeğin davranışlarından kaynaklanan bireysel değerinin iç yüzünü ayırt edememenden kaynaklanmaktadır. Ben cinsel suçtan hüküm giymiş suçlular gibi kişileri göz önünde bulundurmada, bu kişilerin her zaman herkes gibi benzer saygıya ve onura sahip olan kişiler olduğunun farkına

varamadım. Saldırılardan kurtulan kişilerin benzer olarak, cinsel saldırı suçlarının da zararlı ve incitici eylemlere maruz kaldıklarını anladım. Oranlar değişiklik göstermesine rağmen bir grup çalışma, çocukluğunda cinsel yönden kötü muameleye maruz kalmış bireylerin maruz kalmayan bireylere göre daha yaygın bir suç eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır (Dhawan & Marshall, 1996; Romano & De Luca, 1997; Seghorn, Boucher, & Prentky, 1987; Weeks & Widom, 1998). Ayrıca Coxe ve Holmes (2001) 147 cinsel suçlu ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında; suçlu olduğu kadar mağdur olma devinimini etkileyen faktörlerin içinden çıkılmaz bir halde bulunmasına ve direkt olarak hiçbir neden-sonuç bağlantısı bulunmamasına rağmen, geçmişte çocuk olarak cinsel yönden kötü muameleye maruz kalma ile sonraki yıllarda yetişkin olarak cinsel suç işleme arasında bir ilişki bulunduğu fikrini vurgulamaktadırlar. Severson (1994) suçlular ile çalışan uygulayıcıların, bu müracaatçılarına yönelik “kurban kavramı üzerine yeniden düşünülmesini talep etmektedir” (s. 452), ve daha da ötesinde, tüm bu bireylerin davranışlarını göz ardı ederek, sosyal işlevselliklerini ve yaşam kalitelerini geliştirmek için mesleki becerilere ve bilgiye layık oldukları şeklinde farklı bir algının olması gerektiğini ifade etmektedir.

Cinsel suçtan hüküm giymiş kişilerin tedavisinde insan hakları temelli yaklaşımlar tüm insanoğlunun onuruna saygı duyan çekirdek bir değer üzerinde bulunmaktadır (Connolly & Ward, 2008; Ward & Connolly, 2008). Bu değer suçluların, kurbanların ve sağlıklı toplumlar için aynı derecede önemli olan toplumun kendi özgürlüğünü ve refahını ortaya koymaktadır. İyi Yaşamlar Modeli (Ward & Stewart, 2003) ve Suçlu Eğitimi Çerçevesi Modeli (Ward & Connolly, 2008) insan hakları felsefesinin temelinde yer alır, suçluların tespit edilebilmesini sağlamak için araştırma yapar ve suçlular için anlamlı olan bir hayatı yaşamak için gerekli becerileri kazanırken de diğerlerinin haklarına ve ihtiyaçlarına saygı duyar. Bu modeller sosyal hizmet uygulayıcılarına rehabilitasyon ve tedavi sürecinde rehberlik eder. Sosyal hizmet uzmanları değerlendirme ve tedavi süresince suçluların da diğer herhangi bir müracaatçı gibi aynı düzeyde saygıyı ve hizmeti hak eden birer hak sahibi olduklarının farkında olmak zorundadırlar. Sosyal hizmet uzmanları bu hakla birlikte, suçluların aynı zamanda diğer kişilerin haklarına ve ihtiyaçlarına saygı duymak ve onları takdir etmek zorunda olan yükümlülük sahibi kişiler olduklarının da farkında olmalıdırlar (Connolly & Ward, 2008).

İnsan hakları yaklaşımı cezaevi sistemi içindeki uygulama hakkında kapsamlı bakış açılarını sunarken, suçluların cezaevinden tahliyeleri ile toplumla yeniden bütünleşmeleri açısından insan hakları, özgürlüğü ve refahı konusunda çok küçük bir özen gösterilmiştir (Connolly & Ward, 2008). Toplumun yeniden bütünleşmesinin amacı, suçluları değişme kapasitesine sahip oldukları inancıyla suçlu davranışlarından kurtulmaları konusunda güçlendirmektir. Ancak cinsel suçlu kayıt sistemi gibi mevcut politikalar, topluluk hakları üzerine daha çok vurgu yapmaktadır ve suçluyu değişme fırsatından yoksun bırakmaktadır. Ward & Connolly (2008) bu insan haklarından yoksun bırakmanın, suçlunun diğerlerinin haklarına saygı duymaması durumuyla sonuçlanacağını ileri sürmektedir. Suçlular onların toplumla bütünleşme kapasitelerini azaltan ve yeniden suçlu olma ihtimallerini arttıran bu saygıdan yoksun bırakılma durumuna içerleyeceklerdir.

İnsan hakları yaklaşımına bağlı olarak, sosyal hizmet uzmanları cinsel suçtan hüküm giymiş suçlular ile değerlendirme ve tedavi evreleri boyunca suçluların özgürlüğü ve refahı üzerine odaklanmak zorundadırlar. İnsan hakları, suçluların tedavi sürecine dâhil edip sosyal hizmet mesleğinin etik ilkelerinden yararlanılarak, mümkün olduğu yerde onların kendi kaderlerini belirlemelerine izin verilerek ve suçlularla karşılıklı saygılı etkileşimlere odaklanılarak ga-

ranti altına alınabilir (Connolly & Ward, 2008). Cinsel suçtan hüküm giymiş kişiler ile çalışırken yapıcı, insancıl bir yaklaşım benimsemek onların onuruna saygı duymayı ve anlamlı bir yaşam ve başarılı bir toplumsal bütünleşme için refaha ve özgürlüğe izin vermeyi gerektirmektedir.

5. Yeni Bir İçsel-Aydınlanma

Aldığım eğitim ve yaptığım staj, bireyler hakkında dar ve basit bakış açılarını temel alan yargılamalar yapıldığında kendimize ve diğerlerine koyduğumuz kısıtlamaları gün yüzüne çıkardı. Şimdi ben, öz düşünüm süreci yoluyla önceden yargılayıcı biri olduğumun farkına vardım. Bana sınırlamalar koyan ailemin içinde yaşayarak öğrendiğim yargılayıcı davranışı içselleştirdim ve bana göre kadınlar üzerinde baskı uygulayan bu insanları suçlamak ve kişisizleştirmek için de bu yaşadıklarımı kullandım. Bu öz düşünüm sürecinde ben, eğer sosyal hizmetin etik uygulaması ile meşgul olsaydım, bazı inançlarım ve değerlerim hakkında önemli bir değişim meydana getirmek zorunda olacağımın farkına vardım. Bu tartışılan değerler tarafından ortaya konulan ikileme bir çözüm bulmayı ve öfkemi ifade etmek için daha sağlıklı ve daha toplum yanlısı yollar bulmayı tercih ettim.

Sonuçta, staj tecrübem beni önyargılarımla yüzleşmeye ve sosyal hizmet değerleriyle daha uyumlu olmaya zorladı. Üstelik aile içinde bir yargılayıcıya dönüşmüş olduğumdan dolayı, ben de uzun süredir mevcut olan önyargılarımı mantıklı bir şekilde yeniden şekillendirmeye çalıştım. Bu sırada ailemin, geleneksel cinsiyet rollerini üzerime yükleyerek bana zarar vermek ya da beni kişisel olarak sınırlandırmak niyetinde olmadığını da farkına vardım. Onlar sadece, onlara kadın ile erkeğin nasıl olması gerektiği ve hayatlarında hangi yolları takip etmeleri gerektiği hakkında bilgi veren nesilleriyle ilgili gelenekleri ve kuralları yeniden oluşturup yeniden yaşıyorlardı. Bu süreçte ailemin, kadınların rolü üzerine erkeklerin algılarını şekillendiren ve kadınların üzerinde erkeklerin egemenliğini pekiştiren tarihsel ve toplumsal yapıları kopyaladıklarını öğrendim. Bu bakış açıları incitici ve kısıtlayıcı olmalarına rağmen ben ailemin davranışının bana zarar vermek amacıyla olmadığını farkına vardım. Aynı zamanda, adaletsizlikten zarar gören kişiler adına hizmetin nasıl sunulduğunu veya kadın hareketlerinde olduğu gibi değişimi savunmak ve başarmak için öfkenin toplum yanlısı olarak nasıl kullanılabileceğini öğrendim (Ellis & Tafrate, 1997; Glassman, 1992).

Dolgoff, Loewenberg, ve Harrington'ın (2005) belirttiği üzere, etik karar verme zaman aşımına uğramış bir çaba değildir; ancak çoğu defa durumu etkileyen çeşitli etkenler üzerine karmaşık bir düşünme sürecini kapsamaktadır. Bu durumda ise süreç mesleki değerlerimle çatışan içten gelen tanımlayıcı ve yeniden şekillendirici kişisel inançlarımı ve değerlerimi kapsamaktadır. Bu süreçte ben cinsel suçtan hüküm giymiş kişilere yönelik bazı düşüncelerimin ve inançlarımın dar ve aşağılayıcı olduğunun farkına vardım. Ancak, benim kadınların eşitlik ve korkudan uzak bir şekilde yaşama hakkını savunan feminist değerlerimin de beni adaletsizliğe ve haksızlığa karşı durmaktan alıkoymadığının farkına vardım. Öz düşünüm, mesleki rehberlik ve süpervizyonu kapsayan bir süreç aracılığıyla, daha yetkin ve etik bir sosyal hizmet uzmanına dönüşmeme izin veren ve öfkenin eskiden beri süregelen duygularını dönüştüren kişisel ve mesleki değerlerim arasındaki ikilemi çözebildim ve bununla yüzleşebildim.

Etik ikilemlerle yüzleşirken, sosyal hizmet uzmanları meslektaşlarıyla, yöneticileriyle ve etik karar vermede ve çatışmanın çözümünde yardımcı olma ihtimali bulunan meslek örgütüyle fikir alışverişinde bulunmaya teşvik edilmektedirler (Cormier ve diğerleri, 2009; Landau, 1999; Mattison, 2000). Gray (2007) etik karar verme sürecinin, süpervizyona tabi tutulanlar aracılığıyla

la bilgiyi ve tecrübeyi birleştirmeyi öğreten ve uygulamalarında bunu kullanan eleştirel düşünmeyle ilgili olan bir süreç olduğunu belirtmektedir. Bu süreçte bir süpervizörün görevi; çatışan değerleri tanımlayarak, mevcut etik konuları anlayarak, uzmanların eyleminin ahlaki çıkarımlarını ayırt ederek, etik seçimler yapmada kendi sorumluluğunu kabul ederek, bir davranış biçimi tanımlayarak ve seçerek mevcut ikilem üzerine eleştirel bir şekilde düşünmek için uzmanları cesaretlendirmek ve teşvik etmektir (Christie, 2009). Bu süreç boyunca, süpervizyon alan kişi sıklıkla anlık bilinç alanının dışındaki önemli inançların gözden geçirilmesi konusunda bilinçlenir ve bununla meşgul olur.

Bu sunulan vakada, süpervizyon etik karar verme süresince aktif olan ayrılmaz bir parçadır. Buna ek olarak, böyle bir süreç için gerekli olan öz düşünmenin ve eleştirel analizin bir sonucu olarak; bu durum benim cinsel suçtan hüküm giymiş kişilere yönelik uzun süreden beri sahip olduğum önyargılarımla yüzleşmeme neden oldu. Bu süreç beni hem eski yaşadıklarımı yeniden değerlendirmem için bir yolculuğa çıkardı hem de öfkemin kökeninde bulunan içten inançlarımı ve davranışlarımı su yüzüne çıkardı. Dahası, sahip olduğum öfkeyi göz ardı ederek konu hakkındaki literatürü okumak ve ardından yazmak, bana bu etik ikilem hakkında başından sonuna kadar yol gösterdi ve daha açık bir bakış açısı ortaya koymada yardımcı oldu.

6. Sonuçlar ve Uygulamalar

Sosyal hizmet saha çalışmasında önemli bir an olarak başlayan durum, mesleğin etiği ve değerleri için daha büyük bir farkındalığa yol açtı. Profesyonel gelişim ve süpervizyon aracılığıyla önerilen destek ve yönlendirme sonunda, bir eleştirel düşünce ve öz düşünme sürecini kapsayan bu etik ikilemin nihai çözümü yavaş yavaş gelişti. Bu sürecin olası yansımaları; öz farkındalığın rolünü, sosyal hizmet uzmanlarının kişisel değerlerinin bilincinde olma ihtiyacını ve söz konusu değerlerin bu meslek ile nasıl çatışabileceğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, ister örgün eğitim isterse sürekli eğitim yoluyla sağlansın, sosyal hizmet eğitimi öz farkındalığın devam eden gelişimini ve kendi önyargılarımızın farkına varılmasını vurgulamalıdır. Ayrıca sosyal hizmet uzmanları, bu etik çatışmalar kabul edildiğinde, araştırıldığında ve çözüldüğünde; bu gelişmenin meydana geleceği düşüncesinden yararlanmaktadırlar. Çatışan değerler arasında uyumsuzluk meydana geldiğinde kişisel inançlar ikilemin altında yatan önyargıları ve yargılayıcı tutumları gün yüzüne çıkarabilir. Sonuçta, eğer bu çatışmalar bir çözüme ulaşmayacaksa, sosyal hizmet uzmanları bu durumun müracaatçıları ile uygulamalarının etkileneceğinin bilincinde olmak zorundadırlar. Daha da önemlisi sosyal hizmet mesleğinin, uygulayıcılarına bu çatışmaların incelenmesinde ve çözülmesinde yol göstermesi için hazırlanmış mevcut bir işleyişi vardır. Sosyal hizmet uzmanlarına etik çatışmaların çözümünde sistemli bir yapıyla rehberlik sağlayacak bir dizi karar verme modelleri bulunmaktadır (Cormier ve diğ., 2009; Kenyon, 1999; Mattison, 2000). Buna ek olarak, sosyal hizmet uzmanlarının mesleki gelişimin her alanında (ama daha çok kendi kariyerlerinin başlangıç aşamalarında olanlar için) etik ikilemlerle karşılaşabilecekleri durumlarda çıkış yolu bulmalarına yardım edecek, meslektaşlarından oluşan sağlam bir iletişim ağına sahip olmaları gerekmektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının, mümkün olduğu ölçüde, kişisel ve mesleki değerleri arasındaki çatışmaları incelemek ve çözmek için bu işleyişi kullanmaları gerekmektedir.

McPhail ve diğerleri (2007) sosyal hizmet uzmanları ile aile içi şiddet ve cinsel saldırı konularında yaptıkları araştırmalardan yola çıkarak, uygulama için tümüyle feminist bir modelden uyarılama önermektedirler. “Feminist uygulayıcılar artık gücün, kontrolün ve şiddetin cinsiyete dayanan analizinin hayati öneminden ödün vermeyerek, daha kapsamlı bir şiddet anlayışını benimsedikleri için bu feminist modelden ötürü kendilerini kısıtlanmış, çatışma içinde ve sada-

katsiz hissetmek zorunda kalmayacaklar” (s. 839). Bu yazarlar standart bir feminist modeldeki değişiklikler için pek çok öneriler arasında, feminist uygulayıcıların feminist teorileri ve modelleri çalışmalarının dayanağı olarak kullanabileceklerini önerirken, aynı zamanda aile içi şiddet ve cinsel saldırı durumlarını açıklamak, değerlendirmek ve bu durumlara müdahale etmek için ek teoriler ve modeller kullanabileceklerini de öğütlemektedirler. Yazarların etik ikilem üzerine yaptıkları araştırmalar tarafından da desteklendiği üzere, McPhail ve diğerleri (2007) bu yeni modellerin ve teorilerin uyarlanması ideolojik değişimin son derece önemli olduğunu belirtmektedirler. Suçlunun kimliği, bu şiddeti meydana getiren ve kalıcılaştıran davranış artık etik ikilemde odak noktası değildir. Sosyal hizmet uzmanı için bu bilgi, çatışan kişisel ve mesleki değerler arasındaki ikilemin çözülmesinde ve bu çatışmadan daha özgün bir etik uygulama modeline geçilmesinde son derece önemlidir.

KAYNAKLAR

- Banks, S. J. (2001). *Ethics and Social Work Values* (2nd ed.). Houndmills, Basingstoke, Hampshire, United Kingdom: Palgrave MacMillan.
- Banks, S. J. (2006). *Ethics and values in Social Work* (3rd ed.). New York: Palgrave MacMillan.
- Beck, J. (1995). *Cognitive therapy: Basics and beyond*. New York: Guilford Press.
- Beck, A. (1999). *Prisoners of hate: The cognitive basis of anger, hostility, and violence*. New York, NY: Harper Collins Publishers.
- Brownmiller, S. (1975). *Against our will: Men, women, and rape*. New York, NY: Bantam Books.
- Christie, A. (2009). Workplace abuse: Role of supervisor and supervisee. *Journal of Social Work Values and Ethics*, 6 (1). Retrieved August 10, 2010 from <http://www.socialworker.com/jswve/content/view/114/67/>.
- Connolly, M. & Ward, T. (2008). *Morals, Rights, and Practice in the Human Services: Effective and Fair Decision-Making in Health, Social Care and Criminal Justice*. London, UK: Jessica Kingsley Publishers.
- Cormier, S., Nurius, P. S., & Osborn, C. J. (2009). *Interviewing and change strategies for helpers: Fundamental skills and cognitive-behavioral interventions* (6th ed.). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Cox, D., Van Velsor, P, Hulgus, J., Weatherman, S., Smenner, M, Dickens, D., & Davis, C. (2004). What's the use in getting mad? Anger and instrumentality in women's relationships. *Health Care for Women International*, 25(9), 813-834.
- Coxe, R., & Holmes, W. (2001). A study of the cycle of abuse among child molesters. *Journal of Child Sexual Abuse*, 10(4), 111 -118.
- Crawley, S., Foley, L., & Shehan, C. (2008). *Gendering bodies: The gendered lens series*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Dhawan, S., & Marshall, W. L. (1996). Sexual abuse histories of sexual offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 8(1), 7 – 15.
- Dolgoft, R., Loewenberg, F. M., & Harrington, D. (2005). *Ethical decisions for social work practice* (7th ed.). Belmont, CA: Brooks/Cole.

- Doyle, O. Z., Miller, S. E., & Mirza, F. Y. (2009). Ethical Decision-Making in Social Work: Exploring Personal and Professional Values. *Journal of Social Work Values and Ethics*, 6, (1). Retrieved on July 25, 2010 from <http://www.socialworker.com/jswve/content/view/113/67/>.
- Dworkin, A. (1989). *Letters from a war zone: Writings 1976-1989*. New York, NY: E.P. Dutton.
- Ellis, A., & Tafrate, R.C. (1997). *How to control your anger before it controls you*. Secaucus, NJ: Carol Publishing Group.
- Fitzgibbons, R. (1986). The cognitive and emotive uses of forgiveness in the treatment of anger. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 23(4), 629-633.
- Glassman, C. (1992). Feminist dilemmas in practice. *Affilia*, 7(2), 160-166.
- Gray, M. (2007). There are no answers only choices: Teaching ethical decision-making in social work. *Australian Social Work*, 60 (2), 222-238.
- Kenyon, P. (1999). *What would you do? An ethical case workbook for human service professionals*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Landau, R. (1999). Ethical judgment, code of ethics and supervision in ethical decision-making in social work: Findings from an Israeli sample. *Journal of Applied Social Sciences*, 23(2), 21-29.
- Mattison, M. (2000). Ethical decision making: The person in the process. *Social Work*, 45 (3), 203-212.
- McPhail, B., Busch, N., Kulkarni, S., & Rice, G. (2007). The evolving feminist perspective on intimate partner violence. *Violence Against Women*, 13(8), 817-841.
- Meier, B., & Robinson, M. (2004). Does quick to blame mean quick to anger? The role of agreeableness in dissociating blame and anger. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(7), 856-867.
- Mueller, K., & Leidig, M. (1976). Women's anger and feminist therapy. *Frontiers: A Journal of Women Studies*, 1(3), 23-30.
- National Association of Social Workers (1999). Code of ethics. Retrieved on 12/24/2008 at <http://www.socialworkers.org/pubs/code/code.asp>.
- Romano, E., & De Luca, R. V. (1997). Exploring the relationship between childhood sexual abuse and adult sexual perpetration. *Journal of Family Violence*, 12(1), 85 – 98.
- Ruth, S. (ed.) (1998). *Issues in feminism: An introduction to women's studies*, 4th ed. Mountain View, CA: Mayfield Publishing Company.
- Saulnier, C. (1996). *Feminist theories and social work: Approaches and applications*. New York, NY: The Haworth Press.
- Seghorn, T., Boucher, R. J., & Prentky, R. A. (1987). Childhood sexual abuse in the lives of sexually aggressive offenders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 26, 262 – 267.

- Severson, M. (1994). Adapting social work values to the corrections environment. *Social Work*, 39(4), 451-456.
- Ward, T., & Connolly, M. (2008). A human rights-based practice framework for sexual offenders. *Journal of Sexual Aggression*, 14(2), 87-98.
- Ward, T., & Stewart, C. (2003). Good Lives and the rehabilitation of sexual offenders, In Ward, T., Laws, D., & Hudson, S. (eds), *Sexual Deviance: Issues & Controversies*, pp. 21-44. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Weeks, R., & Widom, C. S. (1998). Self-reports of early childhood victimization among incarcerated adult male felons. *Journal of Interpersonal Violence*, 13(3), 346 – 361.
- Zastrow, C., & Kirst-Ashman, K. (2007). *Understanding human behavior and the social environment* (7th ed.). Belmont, CA: Thomson.